

Міністерство освіти і науки України
Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра медичної реабілітації, валеології та оздоровчих технологій в спорті

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Сергій ГУБАРЄВ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 10. Анатомія та фізіологія людини

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)
галузь знань I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
спеціальність I7 Терапія та реабілітація
освітньо-професійна програма «Фізична терапія, ерготерапія»
форма(и) здобуття освіти денна

Київ-2025 рік

**Інформація про розробника та розгляд і схвалення
робочої програми навчальної дисципліни**

РОЗРОБНИК робочої програми навчальної дисципліни

Кандидат біологічних наук, доцент

(підпис)

Ірина ПРИБИТЬКО

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри медичної реабілітації, валеології та оздоровчих технологій в спорті Навчально-наукового гуманітарного інституту(ННГІ).

Протокол № 1 від 25.08.2025
Завідувач кафедри

(підпис)

Уляна ЛУЩИК

ПОГОДЖЕНО:

Розглянуто та схвалено на засіданні навчально-методичної ради навчально-наукового гуманітарного інституту

Протокол № 8 від 27.08.2025
Голова НМР

Сергій ГУБАРЄВ

ЗМІСТ

1	Загальна інформація про навчальну дисципліну	4
2	Опис навчальної дисципліни	5
2.1	Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни	5
2.2	Міждисциплінарні зв'язки:	6
3	Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми	6
4	Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми	7
5	Структура та обсяг навчальної дисципліни	8
5.1	Тематика семінарських занять	11
5.2	Тематика практичних занять	11
5.3	Тематика лабораторних занять	12
5.4	Тематика самостійної роботи здобувачів	13
6	Інформація про індивідуальне завдання	15
7	Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	17
8	Політика дисципліни	18
9	Система та критерії оцінювання результатів навчання здобувача	20
9.1	Види контролю, які використовуються під час вивчення дисципліни, та форма підсумкового (семестрового) контролю за навчальною дисципліною.	20
9.2	Методи контролю та оцінювання	20
9.3	Критерії оцінювання навчальної діяльності здобувачів, в межах окремих видів навчальних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.	21
9.4	Особливості набору балів за видами навчальної діяльності здобувача для кожної форми підсумкового (семестрового) контролю.	22
9.5	Шкала оцінювання результатів підсумкового контролю, що використовується в Університеті	25
10	Рекомендовані джерела інформації	27

1 Загальна інформація про навчальну дисципліну

1.1. Назва навчальної дисципліни, код в освітній програмі	Анатомія та фізіологія людини, ОК10
1.2. Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
1.3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	1-й рік навчання, 1-й та 2-й семестри
1.4. Обсяг навчальної дисципліни за формами здобуття освіти	очна (денна)
Кількість кредитів	12
Загальна кількість годин, в тому числі:	360
• аудиторні години	168
лекції	40
практичні	128
• самостійна робота	192
1.5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	1-й семестр – залік 2-й семестр - екзамен
1.6. Інформація про консультації	<i>Згідно затвердженого графіка консультацій</i>
1.7. Мова викладання	українська
1.8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача(ів) (науковий ступінь, вчене звання)	кандидат біологічних наук, доцент Прибитько Ірина Юріївна
1.9. Контактна інформація викладача	prybytko.iryana@tnu.edu.ua

2 Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни. Програму навчальної дисципліни «Анатомія та фізіологія людини» складено відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів за спеціальністю І7 Терапія та реабілітація. Вивчення даної дисципліни спрямоване на формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про будову та функціонування організму людини як єдиного інтегрованого цілого, а також про взаємозв'язок анатомічної структури органів і систем із їх фізіологічними функціями.

Опанування навчальної дисципліни дає можливість здобувачам вищої освіти засвоїти фундаментальні знання про форму, будову, походження і розвиток організму людини, вікові, статеві та індивідуальні особливості його структурних елементів, а також закономірності та механізми функціонування фізіологічних систем організму. Особлива увага приділяється вивченню нервової, м'язової, серцево-судинної та дихальної систем як базових для забезпечення рухової активності та адаптації людини до умов зовнішнього середовища.

У процесі вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти ознайомлюються з механізмами регуляції та координації діяльності органів і систем, принципами підтримання гомеостазу, впливом екологічних, соціальних, професійних і фізичних чинників на будову та функції організму людини. Отримані знання є необхідною теоретичною основою для подальшого вивчення клінічних дисциплін і професійної підготовки фахівців у сфері фізичної терапії та ерготерапії.

Програма навчальної дисципліни складається з п'яти модулів, які охоплюють анатомічні та фізіологічні основи будови і функціонування організму людини, та включає 34 теми, що забезпечують системне і послідовне засвоєння навчального матеріалу.

2.1 Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни

Мета дисципліни «Анатомія та фізіологія людини»: забезпечення формування у здобувачів вищої освіти цілісної системи знань про будову та функціонування організму людини як єдиного інтегрованого цілого, закономірності взаємозв'язку анатомічної структури органів і систем із їх фізіологічними функціями, а також механізми регуляції та координації діяльності організму в умовах взаємодії з зовнішнім середовищем.

- Завданнями вивчення дисципліни є:
- формувати у здобувачів вищої освіти уявлення про форму, будову, походження і розвиток організму людини, його вікові, статеві та індивідуальні особливості;
- ознайомити здобувачів вищої освіти з основними фізіологічними системами організму, законами їх діяльності та механізмами регуляції і підтримання гомеостазу;

- забезпечити засвоєння закономірностей функціонування організму людини як єдиного цілого та взаємодії його органів і систем між собою і з чинниками зовнішнього середовища;
- сформулювати розуміння анатомо-фізіологічних основ діяльності нервової, м'язової, серцево-судинної та дихальної систем, що є базовими для професійної підготовки фахівців з фізичної терапії та ерготерапії.

2.2 Міждисциплінарні зв'язки:

Пререквізити:

- ОК11. Латинська мова та медична термінологія
- ОК17. Загальна біохімія та біохімія рухової діяльності

Постреквізити:

- ОК13. Біомеханіка та клінічна кінезіологія
- ОК15. Основи загальної патології та патофізіології
- ОК16. Пропедевтика внутрішніх хвороб
- ОК21. Терапевтичні вправи
- ОК24. Фізична терапія, ерготерапія при захворюваннях опорно-рухового апарату
- ОК25. Фізична терапія, ерготерапія при захворюваннях нервової системи
- ОК22. Методи дослідження у фізичній терапії

Формат проведення дисципліни

Заняття з навчальної дисципліни «Анатомія та фізіологія людини» проводяться у змішаному форматі (в аудиторії та онлайн), синхронно й асинхронно, що передбачає очні заняття в аудиторії або віртуальні зустрічі в середовищі Google Classroom, а також самостійне опрацювання навчального матеріалу та виконання індивідуальних завдань.

Під час навчання використовуються такі форми та методи навчання, як лекції з елементами проблемного викладу, пояснювально-ілюстративні та інтерактивні методи, аналіз навчальних ситуацій, обговорення функціональних та структурних особливостей органів і систем організму людини, робота з анатомічними схемами, моделями та навчальними матеріалами, виконання самостійних і тестових завдань, а також обговорення результатів опрацювання навчального матеріалу.

Віртуальне навчальне середовище використовується у разі організації освітнього процесу в онлайн-режимі — Google Classroom. У дистанційному форматі лекційні та практичні заняття можуть проводитися з використанням сервісу Google Meet.

Поточна комунікація між здобувачами вищої освіти та викладачем здійснюється через корпоративну електронну пошту.

3 Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми

ІК1 Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми професійної діяльності фізичного терапевта з відновлення порушених рухових та пов'язаних з ними функцій опорно-рухового апарату, нервової, серцево-судинної та дихальної систем, які забезпечують активність та участь осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп

ЗК02. Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК03. Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

СК01. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові і пов'язані з ними функції, що забезпечують активність і участь особи.

СК02. Здатність враховувати у практичній діяльності медико-біологічні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти, пов'язані з практикою фізичної терапії.

4 Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми

Шифр РН	Програмні результати навчання	Методи навчання	Засоби діагностики / методи оцінювання
РН01	Використовувати рухову активність людини для зміцнення та збереження індивідуального та громадського здоров'я	Лекції, пояснювально-ілюстративні методи, аналіз анатомо-фізіологічних прикладів, самостійне опрацювання теоретичного матеріалу	Поточний контроль, тестування, усне опитування
РН07	Застосовувати знання медико-біологічних, психолого-педагогічних, соціальних аспектів у практиці фізичної терапії; виявляти та враховувати зв'язки різних елементів	Лекції, аналіз анатомо-фізіологічних взаємозв'язків органів і систем, робота з навчальними схемами та моделями	Усне опитування, тестування, поточний контроль
РН19	Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання з допомогою самоосвіти, аналізувати досвід колег	Самостійне опрацювання навчального матеріалу, робота з рекомендованими джерелами	Поточний контроль, тестування

5 Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма навчання			
	усього годин	у тому числі		
Л		Пр	СР	

1	2	3	4	5
I семестр				
МОДУЛЬ 1. ОПОРНО-РУХОВИЙ АПАРАТ	58	8	20	30
Тема 1.1. Предмет і задачі анатомії. Початкові стадії ембріогенезу людини	5	1	2	2
Тема 1.2. Кістка як орган. Класифікація кісток. Розвиток в ембріогенезі	7	1	2	4
Тема 1.3. Анатомія кісток скелету тулуба, верхніх і нижніх кінцівок, черепа	7	1	2	4
Тема 1.4. Анатомія неперервних та перервних з'єднань між кістками. Розвиток з'єднань між кістками в онтогенезі	7	1	2	4
Тема 1.5. З'єднання між кістками тулуба і кістками черепа	7	1	2	4
Тема 1.6. З'єднання між кістками верхніх та нижніх кінцівок	7	1	2	4
Тема 1.7. М'яз як орган. Класифікація м'язів. Розвиток скелетних м'язів	9	1	4	4
Тема 1.8. Анатомія м'язів та фасцій (тулуба, голови, шиї, кінцівок)	9	1	4	4
МОДУЛЬ 2. АНАТОМІЯ ВНУТРІШНІХ ОРГАНІВ. ЗАЛОЗИ ВНУТРІШНЬОЇ СЕКРЕЦІЇ. ЦНС. ОРГАНИ ЧУТТЯ	64	6	22	36
Тема 2.1. Функціональна анатомія органів травної системи. Залози травної системи	9	1	2	6
Тема 2.2. Загальна характеристика органів дихальної системи. Бронхове та коміркове дерево	11	1	4	6
Тема 2.3. Органи сечової системи людини. Анатомія нирок, сечоводів і сечового міхура	11	1	4	6
Тема 2.4. Анатомія жіночих та чоловічих органів. Функціональна анатомія залоз внутрішньої секреції	11	1	4	6
Тема 2.5. Функціональна анатомія спинного мозку. Загальна анатомія головного мозку. Оболони головного та спинного мозку	11	1	4	6
Тема 2.6. Функціональна анатомія органів чуття	11	1	4	6
МОДУЛЬ 3. АНАТОМІЯ СЕРЦЯ. ЧЕРЕПНІ НЕРВИ. СУДИНИ ТА НЕРВИ ДІЛЯНОК ТІЛА. ІМУННА СИСТЕМА	62	6	22	34
Тема 3.1. Функціональна анатомія серця. Анатомія судин великого і малого кола кровообігу	11	1	4	6
Тема 3.2. Анатомічна характеристика дуги аорти та її гілок. Загальна сонна артерія. Гілки внутрішньої та зовнішньої сонної артерії. Підключична артерія та її гілки	11	1	4	6
Тема 3.3. Кровопостачання органів і стінок грудної та черевної порожнин і ділянки тазу	11	1	4	6
Тема 3.4. Судини та нерви верхніх кінцівок	11	1	4	6
Тема 3.5. Венозне русло ділянок тіла людини. Шляхи відтоку лімфи. Черепні нерви	11	1	4	6
Тема 3.6. Іннервація ділянок тіла людини. Нервові сплетення. Органи імунної системи	7	1	2	2
<i>Підсумковий (семестровий) контроль</i>	<i>залік</i>			
Всього за I семестр	184	20	64	100
II семестр				
МОДУЛЬ 4. ЗАГАЛЬНА ФІЗІОЛОГІЯ. МЕХАНІЗМИ	88	10	32	46

1	2	3	4	5
РЕГУЛЯЦІЇ ФІЗІОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ				
Тема 4.1. Основні поняття фізіології. Фізіологія мембран. Мембранний потенціал спокою та мембранний потенціал дії. Проведення імпульсів нервовими волокнами. Нервово-м'язова передача. Фізіологія скелетних та гладких м'язів	12	2	4	6
Тема 4.2. Механізми регуляції фізіологічних процесів. Збудження та гальмування в ЦНС. Загальні функції рефлекторної діяльності. Властивості нервових центрів	12	2	4	6
Тема 4.3. Фізіологія сенсорних систем. Фізіологія рецепторів. Сенсорні функції спинного мозку, стовбура мозку, таламуса. Фізіологічні основи болю та знеболення	12	2	4	6
Тема 4.4. Роль ЦНС у регуляції рухових функцій. Роль спинного мозку, частин головного мозку та його кори у регуляції рухових функцій	11	1	4	6
Тема 4.5. Нервова регуляція вегетативних функцій. Особливості будови та функцій вегетативної нервової системи. Вегетативні рефлекс	11	1	4	6
Тема 4.6. Гуморальна регуляція функцій організму. Регуляція утворення гормонів. Принципи регуляції ендокринних залоз. Поняття про тканинні гормони	15	1	6	8
Тема 4.7. Фізіологічні основи поведінки. Поняття про нижчу і вищу нервову діяльність. Фізіологія емоцій. Набуті форми поведінки. Пам'ять. Фізіологічні основи сну	15	1	6	8
МОДУЛЬ 5. ФІЗІОЛОГІЯ ВІСЦЕРАЛЬНИХ СИСТЕМ	88	10	32	46
Тема 5.1. Гомеостаз і гомеокінез. Рідкі середовища організму. Інтерстиціальна рідина. Ліквор. Система крові. Функції та фізико-хімічні властивості крові. Плазма крові. Гемостаз. Кровотворення та його регуляція	12	2	4	6
Тема 5.2. Система кровообігу. Фізіологія серця. Серцевий цикл. Систолічний і хвилинний об'єм кровотоку. Механічна робота серця	12	2	4	6
Тема 5.3. Регуляція роботи серця та її механізми. Функціональна будова судинного русла. Показники роботи серця та методи їх визначення. Артеріальний тиск та фактори що його визначають. Методи вимірювання	12	2	4	6
Тема 5.4. Система дихання. Зовнішнє дихання. Газообмін між альвеолами та кров'ю. Регуляція дихання. Обмін газів у тканинах. Зоровий, слуховий та вестибулярний аналізатори	11	1	4	6
Тема 5.5. Система травлення. Секреторні процеси в органах травлення. Всмокткування. Регуляція системи травлення	11	1	4	6
Тема 5.6. Система виділення. Регуляція функції нирок. Фізіологічні принципи методів дослідження функції нирок	15	1	6	8
Тема 5.7. Обмін енергії та терморегуляція. Фізіологія процесів адаптації. Поняття та стадії розвитку адаптації	15	1	6	8
Всього за II семестр	176	20	64	92
РАЗОМ	360	40	128	192
	<i>годин</i>			
	<i>кредитів</i>			
Підсумковий (семестровий) контроль	екзамен			

5.1 Тематика семінарських занять

Семінарські заняття програмою не передбачені.

5.2 Тематика практичних занять

П/н	Теми практичних занять	Кількість годин
		Очна (денна)
1.	Тема 1.1. Предмет і задачі анатомії. Початкові стадії ембріогенезу людини	2
2.	Тема 1.2. Кістка як орган. Класифікація кісток. Розвиток в ембріогенезі	2
3.	Тема 1.3. Анатомія кісток скелету тулуба, верхніх і нижніх кінцівок, черепа	2
4.	Тема 1.4. Анатомія неперервних та перервних з'єднань між кістками. Розвиток з'єднань між кістками в онтогенезі	2
5.	Тема 1.5. З'єднання між кістками тулуба і кістками черепа	2
6.	Тема 1.6. З'єднання між кістками верхніх та нижніх кінцівок	2
7.	Тема 1.7. М'яз як орган. Класифікація м'язів. Розвиток скелетних м'язів	4
8.	Тема 1.8. Анатомія м'язів та фасцій (тулуба, голови, шиї, кінцівок)	4
9.	Тема 2.1. Функціональна анатомія органів травної системи. Залози травної системи	2
10.	Тема 2.2. Загальна характеристика органів дихальної системи. Бронхове та коміркове дерево	4
11.	Тема 2.3. Органи сечової системи людини. Анатомія нирок, сечоводів і сечового міхура	4
12.	Тема 2.4. Анатомія жіночих та чоловічих органів. Функціональна анатомія залоз внутрішньої секреції	4
13.	Тема 2.5. Функціональна анатомія спинного мозку. Загальна анатомія головного мозку. Оболони головного та спинного мозку	4
14.	Тема 2.6. Функціональна анатомія органів чуття	4
15.	Тема 3.1. Функціональна анатомія серця. Анатомія судин великого і малого кола кровообігу	4
16.	Тема 3.2. Анатомічна характеристика дуги аорти та її гілок. Загальна сонна артерія. Гілки внутрішньої та зовнішньої сонної артерії. Підключична артерія та її гілки	4
17.	Тема 3.3. Кровопостачання органів і стінок грудної та черевної порожнини і ділянки тазу	4
18.	Тема 3.4. Судини та нерви верхніх кінцівок	4
19.	Тема 3.5. Венозне русло ділянок тіла людини. Шляхи відтоку лімфи. Черепні нерви	4
20.	Тема 3.6. Іннервація ділянок тіла людини. Нервові сплетення. Органи імунної системи	2

П/н	Теми практичних занять	Кількість годин
		Очна (денна)
21.	Тема 4.1. Основні поняття фізіології. Фізіологія мембран. Мембранний потенціал спокою та мембранний потенціал дії. Проведення імпульсів нервовими волокнами. Нервово-м'язова передача. Фізіологія скелетних та гладких м'язів	4
22.	Тема 4.2. Механізми регуляції фізіологічних процесів. Збудження та гальмування в ЦНС. Загальні функції рефлекторної діяльності. Властивості нервових центрів	4
23.	Тема 4.3. Фізіологія сенсорних систем. Фізіологія рецепторів. Сенсорні функції спинного мозку, стовбура мозку, таламуса. Фізіологічні основи болю та знеболення	4
24.	Тема 4.4. Роль ЦНС у регуляції рухових функцій. Роль спинного мозку, частин головного мозку та його кори у регуляції рухових функцій	4
25.	Тема 4.5. Нервова регуляція вегетативних функцій. Особливості будови та функцій вегетативної нервової системи. Вегетативні рефлекси	4
26.	Тема 4.6. Гуморальна регуляція функцій організму. Регуляція утворення гормонів. Принципи регуляції ендокринних залоз. Поняття про тканинні гормони	6
27.	Тема 4.7. Фізіологічні основи поведінки. Поняття про нижчу і вищу нервову діяльність. Фізіологія емоцій. Набуті форми поведінки. Пам'ять. Фізіологічні основи сну	6
28.	Тема 5.1. Гомеостаз і гомеокінез. Рідкі середовища організму. Інтерстиціальна рідина. Ліквор. Система крові. Функції та фізико-хімічні властивості крові. Плазма крові. Гемостаз. Кровотворення та його регуляція	4
29.	Тема 5.2. Система кровообігу. Фізіологія серця. Серцевий цикл. Систолічний і хвилинний об'єм кровотоку. Механічна робота серця	4
30.	Тема 5.3. Регуляція роботи серця та її механізми. Функціональна будова судинного русла. Показники роботи серця та методи їх визначення. Артеріальний тиск та фактори що його визначають. Методи вимірювання	4
31.	Тема 5.4. Система дихання. Зовнішнє дихання. Газообмін між альвеолами та кров'ю. Регуляція дихання. Обмін газів у тканинах. Зоровий, слуховий та вестибулярний аналізатори	4
32.	Тема 5.5. Система травлення. Секреторні процеси в органах травлення. Всмоктування. Регуляція системи травлення	4
33.	Тема 5.6. Система виділення. Регуляція функції нирок. Фізіологічні принципи методів дослідження функції нирок	6
34.	Тема 5.7. Обмін енергії та терморегуляція. Фізіологія процесів адаптації. Поняття та стадії розвитку адаптації	6
	Всього	128

5.3 Тематика лабораторних занять

Лабораторні заняття програмою не передбачені.

5.4 Тематика самостійної роботи здобувачів

п/н	Зміст навчального матеріалу	Вид діяльності	Кількість годин
	Тема 1.1. Предмет і задачі анатомії. Початкові стадії ембріогенезу людини	Аналіз навчальної літератури, підготовка короткої усної доповіді	2
	Тема 1.2. Кістка як орган. Класифікація кісток. Розвиток в ембріогенезі	Опрацювання навчального матеріалу, складання узагальнювальної схеми у вигляді презентації	4
	Тема 1.3. Анатомія кісток скелету тулуба, верхніх і нижніх кінцівок, черепа	Самостійне опрацювання матеріалу з використанням атласів, підготовка усної доповіді	4
	Тема 1.4. Анатомія неперервних та перервних з'єднань між кістками. Розвиток з'єднань між кістками в онтогенезі	Аналіз навчальної літератури, підготовка порівняльної таблиці	4
	Тема 1.5. З'єднання між кістками тулуба і кістками черепа	Опрацювання матеріалу, складання схематичного конспекту, підготовка реферату	4
	Тема 1.6. З'єднання між кістками верхніх та нижніх кінцівок	Самостійне опрацювання теми, підготовка усної доповіді	4
	Тема 1.7. М'яз як орган. Класифікація м'язів. Розвиток скелетних м'язів	Аналіз літературних джерел, складання структурно-логічної схеми, усне опитування	4
	Тема 1.8. Анатомія м'язів та фасцій (тулуба, голови, шиї, кінцівок)	Опрацювання матеріалу з анатомічними атласами, підготовка усної доповіді, тестування	4
	Тема 2.1. Функціональна анатомія органів травної системи. Залози травної системи	Аналіз навчальної літератури, підготовка короткої презентації	6
	Тема 2.2. Загальна характеристика органів дихальної системи. Бронхове та коміркове дерево	Самостійне опрацювання матеріалу, складання узагальнювальної схеми, усне опитування	6
	Тема 2.3. Органи сечової системи людини. Анатомія нирок, сечоводів і сечового міхура	Опрацювання навчального матеріалу, підготовка усної доповіді	6
	Тема 2.4. Анатомія жіночих та чоловічих органів. Функціональна анатомія залоз внутрішньої секреції	Аналіз літератури, складання порівняльної таблиці у вигляді презентації	6
	Тема 2.5. Функціональна анатомія спинного мозку. Загальна анатомія головного мозку. Оболони головного та спинного мозку	Опрацювання матеріалу, підготовка доповіді	6
	Тема 2.6. Функціональна анатомія органів чуття	Самостійне опрацювання теми, складання схем,	6

п/н	Зміст навчального матеріалу	Вид діяльності	Кількість годин
		проведення тестування	
	Тема 3.1. Функціональна анатомія серця. Анатомія судин великого і малого кола кровообігу	Аналіз навчальної літератури, підготовка усної доповіді	6
	Тема 3.2. Анатомічна характеристика дуги аорти та її гілок. Загальна сонна артерія. Гілки внутрішньої та зовнішньої сонної артерії. Підключична артерія та її гілки	Самостійне опрацювання матеріалу, складання анатомічної схеми у формі реферату	6
	Тема 3.3. Кровопостачання органів і стінок грудної та черевної порожнини і ділянки тазу	Аналіз навчального матеріалу, складання узагальнювальної таблиці	6
	Тема 3.4. Судини та нерви верхніх кінцівок	Опрацювання матеріалу з атласами, підготовка усної доповіді	6
	Тема 3.5. Венозне русло ділянок тіла людини. Шляхи відтоку лімфи. Черепні нерви	Самостійне опрацювання теми, складання структурної схеми	6
	Тема 3.6. Інєрвація ділянок тіла людини. Нервові сплетення. Органи імунної системи	Аналіз літератури, тестове опитування	2
	Тема 4.1. Основні поняття фізіології. Фізіологія мембран. Мембранний потенціал спокою та дії. Проведення імпульсів. Нервово-м'язова передача	Опрацювання навчального матеріалу, складання схем і таблиць, усне опитування	6
	Тема 4.2. Механізми регуляції фізіологічних процесів. Збудження та гальмування в ЦНС	Аналіз літературних джерел, підготовка усної доповіді	6
	Тема 4.3. Фізіологія сенсорних систем. Фізіологія рецепторів. Фізіологічні основи болю	Самостійне опрацювання матеріалу, складання узагальнювальної схеми у вигляді презентації	6
	Тема 4.4. Роль ЦНС у регуляції рухових функцій	Аналіз навчального матеріалу, підготовка усної доповіді	6
	Тема 4.5. Нервова регуляція вегетативних функцій. Вегетативні рефлекси	Опрацювання літератури, складання структурно-логічної схеми	6
	Тема 4.6. Гуморальна регуляція функцій організму. Ендокринні залози	Аналіз літератури, підготовка короткої презентації	8
	Тема 4.7. Фізіологічні основи поведінки. Емоції, пам'ять, сон	Самостійне опрацювання теми, підготовка до тестового опитування	8
	Тема 5.1. Гомеостаз і гомеокінез. Система крові. Кровотворення	Самостійне опрацювання матеріалу, підготовка усної доповіді	6
	Тема 5.2. Система кровообігу. Фізіологія серця	Аналіз навчальної літератури, складання узагальнювальної таблиці	6
	Тема 5.3. Регуляція роботи серця. Артеріальний тиск	Аналіз навчального матеріалу, підготовка схем, підготовка	6

п/н	Зміст навчального матеріалу	Вид діяльності	Кількість годин
		короткої презентації	
	Тема 5.4. Система дихання. Газообмін. Регуляція дихання	Аналіз літератури, усне опитування	6
	Тема 5.5. Система травлення. Регуляція травлення	Самостійне опрацювання матеріалу, складання узагальнювальної схеми	6
	Тема 5.6. Система виділення. Регуляція функції нирок	Аналіз навчального матеріалу, підготовка усної доповіді	8
	Тема 5.7. Обмін енергії та терморегуляція. Адаптація	Самостійне опрацювання теми, підготовка до тестового опитування	8
ВСЬОГО			192

6 Інформація про індивідуальне завдання

Тематика самостійної роботи здобувачів вищої освіти з дисципліни «Анатомія та фізіологія людини», що реалізується у формі індивідуальних навчальних завдань (доповіді, реферати, презентації, аналітичні та узагальнювальні роботи)

Модуль 1

1. Предмет і задачі анатомії. Методи дослідження в анатомії. Основні сучасні напрямки розвитку анатомії.
2. Початкові стадії ембріогенезу людини. Вчення про зародкові листки.
3. Кістка як орган. Класифікація кісток. Розвиток кісток в ембріогенезі.
4. Анатомія кісток скелета тулуба.
5. Анатомія кісток верхніх та нижніх кінцівок.
6. Анатомія кісток черепа. Розвиток черепа в онтогенезі.
7. Розвиток з'єднань між кістками в онтогенезі. Анатомія неперервних та перервних з'єднань між кістками. З'єднання між кістками черепа.
8. З'єднання між кістками тулуба.
9. З'єднання між кістками верхніх та нижніх кінцівок.
10. М'яз як орган. Класифікація м'язів. Розвиток скелетних м'язів.
11. Топографічні особливості ділянок тіла людини.

Модуль 2

12. Розвиток органів травної системи в онтогенезі.
13. Анатомія очеревини.
14. Розвиток органів дихальної системи в онтогенезі.
15. Розвиток органів сечової системи в онтогенезі.
16. Розвиток органів чоловічої та жіночої систем в онтогенезі.
17. Загальна анатомія первинних і вторинних органів імунної системи.
18. Загальна анатомія ендокринних залоз.
19. Розвиток ЦНС в онтогенезі. Загальні принципи будови рефлекторних дуг
20. Анатомія спинного та головного мозку. Анатомія оболон спинного і головного мозку. Утворення і шляхи циркуляції спинномозкової рідини.

21. Функціональна анатомія органу зору.
22. Функціональна анатомія органу слуху та рівноваги.

Модуль 3

23. Функціональна анатомія периферійної нервової системи.
24. Функціональна анатомія автономної (вегетативної) частини периферійної нервової системи.
25. Функціональна анатомія серця. Велике і мале кола кровообігу. Кровообіг плода.
26. Венозна система людини. Важливіші венозні анастомози тіла людини.
27. Кровопостачання та іннервація ділянки голови та шиї.
28. Кровопостачання та іннервація ділянок грудної порожнини, черевної порожнини і порожнини малого тазу.
29. Кровопостачання та іннервація верхньої кінцівки.
30. Кровопостачання та іннервація нижньої кінцівки.

Модуль 4

31. Мембранний потенціал спокою та мембранний потенціал дії. Нерво-м'язова передача. Фізіологія скелетних та гладких м'язів.
32. Принципи координації рефлексів. Гальмування і збудження ЦНС. Електроенцефалографія. Вікові зміни функцій ЦНС.
33. Роль ЦНС у регуляції рухових функцій. Рівні регуляції рухових функцій.
34. Вегетативна нервова система. Функції гангліїв ВНС. клініко-фізіологічний аспект та вікові зміни ВНС.
35. Ендокринна функція гіпоталамо-гіпофізарної системи. Наслідки гіпо- і гіперфункції. Принципи регуляції ендокринних залоз.
36. Щитовидна залоза, будова, функції, регуляція. Порушення функції ЩЗ. Гормони прищитовидних залоз.
37. Будова та ендокринна функція підшлункової залози. Гіпер- та гіпофункція, їх наслідки. Поняття про цукровий діабет.
38. Ендокринна функція та будова статевих залоз. Чоловічі та жіночі статеві гормони. Поняття про їх порушення.
39. Фізіологічні основи поведінки. Поняття про нижчу і вищу нервову діяльність. Фізіологія емоцій.
40. Пам'ять. Фізіологічні основи сну.

Модуль 5

41. Хімічний склад крові. Еритроцити, їх значення. Поняття про гемоглобін. Лейкоцити, лейкоцитарна формула та поняття про імунітет. Тромбоцити, згортання крові. Гемофілія.
42. Порушення загального об'єму крові. Крововтрата. Анемія. Патологічні зміни еритроцитів. Гемостаз та його механізми.
43. Серцевий цикл. Регуляція діяльності серця. Будова великого та малого кола кровообігу.
44. Дослідження впливу м'язової роботи на кровообіг за допомогою функціональних проб. Методи вимірювання артеріального тиску.
45. Зовнішнє дихання та його показники. Методи їх визначення. Регуляція дихання. Проба Штанге та проба Генча.

46. Слуховий, смаковий та вестибулярний аналізатори. Оптична система ока. Аномалії рефракції. Дальтонізм.

47. Система травлення. Роль ферментів підшлункової залози у травленні. Регуляція системи травлення. Склад та травні функції жовчі.

48. Нефрон як структурно-функціональна одиниця нирки. Регуляція функції нирок. Фізіологічні принципи методів дослідження функції нирок.

49. Обмін енергії та терморегуляція. Фізіологія процесів адаптації. Поняття та стадії розвитку адаптації.

50. Основи фізіології спорту.

7 Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

Засоби навчання:

У разі роботи в режимі онлайн використовується віртуальне навчальне середовище Google Classroom. У онлайн-режимі лекційні та практичні заняття можуть проводитися з використанням програм електронної комунікації Google Meet. У режимі дистанційного навчання вивчення дисципліни «Анатомія та фізіологія людини» передбачає приєднання кожного здобувача вищої освіти до занять у форматі відеоконференцій у Google Meet. У цьому випадку здобувач вищої освіти самостійно забезпечує належну якість доступу до мережі Інтернет.

Для роботи в дистанційному форматі використовуються ноутбук, персональний комп'ютер або мобільний пристрій (телефон, планшет) з доступом до мережі Інтернет, що необхідно для:

- комунікації з викладачем і групою;
- виконання практичних та домашніх завдань;
- виконання завдань самостійної роботи;
- проходження поточного та підсумкового контролю, зокрема тестування.

Для оперативної комунікації між викладачем і здобувачами вищої освіти також використовується корпоративна електронна пошта.

В офлайн-режимі для проведення навчальних занять з дисципліни «Анатомія та фізіологія людини» використовуються матеріально-технічні ресурси університету: навчальні аудиторії, оснащені мультимедійним обладнанням, що відповідають санітарно-гігієнічним нормам та створюють фізичний освітній простір, необхідний для досягнення програмних результатів навчання, передбачених освітньою програмою.

Навчальні приміщення укомплектовані меблями, що відповідають ергономічним вимогам, а їх кількість є достатньою для розміщення ліцензованого обсягу здобувачів вищої освіти.

Інформаційне та навчально-методичне забезпечення:

- 1) Робоча програма навчальної дисципліни
- 2) Силабус дисципліни
- 3) Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять та самостійної роботи

4) Перелік основної й додаткової літератури вказано в робочій програмі,

8 Політика дисципліни

Політика щодо	Зміст політики
академічної доброчесності	У межах вивчення дисципліни «Анатомія та фізіологія людини» дотримується принцип нульової толерантності до будь-яких проявів порушення академічної доброчесності. Очікується, що всі письмові, усні та практичні завдання здобувачів вищої освіти виконуються самостійно та є результатом їхніх власних знань, аналітичної роботи та узагальнень. Виявлення ознак плагіату, списування або інших форм академічної недоброчесності є підставою для незарахування відповідного виду роботи викладачем. Користування мобільними пристроями під час занять не допускається, за винятком випадків, коли це безпосередньо пов'язано з виконанням навчального завдання за вказівкою викладача.
використання інструментів штучного інтелекту при виконанні завдань з дисципліни	Інструменти штучного інтелекту мають обмежене та контрольоване застосування у процесі вивчення дисципліни. Їх використання допускається з метою первинного ознайомлення зі змістом теми самостійної роботи, для складання попереднього плану опрацювання матеріалу з подальшим обов'язковим зверненням до наукових та навчальних джерел; для уточнення термінології та аналізу понять у різних контекстах; а також для формування запитань до обговорення під час практичних занять. Використання інструментів ШІ для безпосереднього виконання та подання готових відповідей не допускається.
використання матеріалів з джерел відкритого доступу	Здобувачі вищої освіти мають право вільно використовувати матеріали з джерел відкритого доступу з навчальною та науковою метою. Допускається читання, завантаження, копіювання та поширення таких матеріалів за умови обов'язкового коректного посилання на використані джерела відповідно до вимог академічної доброчесності.
дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології	Під час навчальних занять з дисципліни здобувачі вищої освіти діють відповідно до принципів академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Університету. У процесі спілкування з викладачами та одногрупниками демонструють толерантність, доброзичливість і взаємну повагу. У разі запровадження епідеміологічних обмежень дотримуються всіх встановлених протиепідемічних вимог.
відвідування	Відвідування лекційних і практичних занять з дисципліни є обов'язковим. Здобувачі вищої освіти зобов'язані завчасно інформувати викладача про неможливість відвідування заняття з поважної причини. Пропуски занять та запізнення без поважних причин є неприпустимими.
дедлайну	Усі навчальні завдання повинні виконуватися у

	встановлені строки та, за необхідності, розміщуватися у відповідних розділах Google Classroom. Для отримання максимальної кількості балів передбачено усний захист доповідей, презентацій або інших видів робіт під час практичних занять. У разі відсутності здобувача на занятті матеріали подаються в Google Classroom не пізніше ніж через один тиждень після проведення заняття з відповідної теми; у випадку порушення термінів оцінка знижується. Аналогічні вимоги встановлюються для виконання тестових завдань.
визнання та перезарахування здобувачу результатів навчання з навчальної дисципліни	Визнаються результати навчання, здобуті здобувачем вищої освіти в іншому закладі вищої освіти, в інший період навчання або в межах академічної мобільності, відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та Положення про академічну мобільність в Університеті.
визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті	Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється відповідно до чинного Положення про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті в Університеті (платформи: Physiopedia Plus, Академія НСЗУ, Prometheus)
порядок відпрацювання пропущених занять	Відпрацювання пропущених занять з поважної причини здійснюється у формі захисту доповідей, презентацій або інших завдань на останньому практичному занятті відповідного модуля або наприкінці семестру. Відпрацювання занять, пропущених без поважної причини, відбувається шляхом письмового виконання завдань за темою заняття без їх усного захисту; такі роботи не прирівнюються до повноцінно захищених.
оцінювання	Оцінювання результатів навчання здобувачів з дисципліни здійснюється відповідно до положень, затверджених Університетом, та ґрунтується на принципах формульованого оцінювання, яке передує підсумковому контролю. Оцінювання має позитивний характер, орієнтований на досягнення та навчальний прогрес здобувачів, і здійснюється за чітко визначеними критеріями залежно від виду навчального завдання.
оскарження результатів оцінювання	Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, за винятком випадків, передбачених нормативними документами Університету або неявки здобувача на підсумковий контроль з поважної причини. Оскарження результатів оцінювання здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю.
можливості навчання осіб із особливими освітніми потребами	Забезпечується шляхом створення інклюзивного, безпечного та комфортного освітнього середовища, адаптації матеріально-технічної бази, зокрема доступності приміщень, а також надання комплексної підтримки здобувачам вищої освіти з особливими освітніми потребами, у тому числі психологічної та соціальної.

9 Система та критерії оцінювання результатів навчання здобувача

9.1 Види контролю, які використовуються під час вивчення дисципліни, та форма підсумкового (семестрового) контролю за навчальною дисципліною.

Формою підсумкового контролю за навчальною дисципліною «Анатомія та фізіологія людини» є: у першому семестрі – залік, у другому семестрі – екзамен.

Контрольні заходи з дисципліни включають поточний контроль та підсумковий семестровий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та практичних занять, а також за результатами виконання завдань самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Поточний контроль спрямований на оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу, сформованості практичних умінь і навичок, а також здатності здобувачів до аналізу, узагальнення та застосування навчального матеріалу.

Поточний контроль передбачає такі види контрольних заходів: усна співбесіда під час практичних занять; усний захист доповідей та повідомлень за темами занять; оцінювання презентацій, рефератів підготовлених за результатами самостійного опрацювання навчального матеріалу; перевірка письмових робіт, зокрема аналітичних та узагальнювальних завдань (схем, таблиць, структурно-логічних конспектів); виконання та перевірка тестових завдань.

Результати виконання завдань самостійної роботи враховуються під час поточного контролю та є складовою підсумкової оцінки з дисципліни.

Здобувачу, який **не набрав прохідного мінімуму (60 балів)** з навчальної дисципліни - отримує незадовільну оцінку і вважається таким, що має академічну заборгованість.

9.2 Методи контролю та оцінювання

Під час вивчення дисципліни «Анатомія та фізіологія людини» застосовуються різноманітні методи контролю та оцінювання, спрямовані на перевірку рівня засвоєння теоретичних знань, сформованості практичних умінь і навичок, а також здатності здобувачів вищої освіти до аналізу, узагальнення й аргументованого представлення навчального матеріалу.

До основних методів контролю та оцінювання належать усне опитування під час практичних занять; перевірка письмових робіт, виконаних у межах аудиторної та самостійної роботи; усний захист доповідей, презентацій та рефератів за тематикою навчальної дисципліни; метод програмованого контролю, що реалізується у формі тестового контролю.

Зазначені методи дозволяють здійснювати комплексне оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти та забезпечують об'єктивність і прозорість контролю результатів навчання.

9.3 Критерії оцінювання навчальної діяльності здобувачів, в межах окремих видів навчальних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти з дисципліни «Анатомія та фізіологія людини» здійснюється за результатами виконання та захисту різних видів навчальних завдань відповідно до встановлених критеріїв.

Оцінювання доповідей до презентацій, рефератів, аналітичних та узагальнювальних робіт (схем, таблиць, структурно-логічних конспектів):

1 бал – матеріал викладено фрагментарно, поверхнево, з істотними неточностями; доповідь або презентація не розкриває повною мірою зміст теми; спостерігаються труднощі з використанням фахової термінології та відповідями на запитання.

2 бали – матеріал викладено загальною логічною та послідовною темою, розкрита частково; допущені окремі неточності; використовується основна фахова термінологія; здобувач здатний відповісти на більшість уточнювальних запитань.

3 бали – матеріал викладено повно, логічно та аргументовано; тема розкрита відповідно до поставлених завдань; коректно використовується фахова термінологія; доповідь, презентація або письмова робота має чітку структуру; здобувач демонструє розуміння матеріалу та впевнено відповідає на запитання.

Оцінювання усних відповідей під час практичних занять:

1 бал – відповідь неповна, фрагментарна, з помітними неточностями; здобувач відчуває труднощі у формулюванні основних понять і висновків.

2 бали – відповідь загальною правильною, але недостатньо повною або аргументованою; можливі окремі неточності; використовується базова фахова термінологія.

3 бали – відповідь повна, логічна та обґрунтована; здобувач правильно застосовує фахову термінологію, демонструє глибоке розуміння теми та здатність встановлювати міжтемні зв'язки.

Оцінювання доповнень до відповідей під час опитування:

1 бал – доповнення коротке, відображає окремі аспекти теми без належного обґрунтування або деталізації.

2 бали – доповнення змістовне, доречне, логічно пов'язане з основною відповіддю та свідчить про розуміння навчального матеріалу.

Критерії оцінювання презентації, доповідей, рефератів, схем

Таблиця 5

Критерії оцінювання презентації, реферату

Кількість балів	Мета	Висновки	Ключові положення	Структура
3-4 бали	Зміст роботи чітко узгоджений з метою та предметом дослідження; усі частини безпосередньо пов'язані з темою та містять суттєві, релевантні твердження	Отримані результати систематизовано та узагальнено, що дає змогу сформулювати змістовні, обґрунтовані та значущі висновки за темою дослідження	Робота ґрунтується на ключових положеннях, які повно й всебічно розкривають заявлену тему	Матеріал викладено логічно та послідовно; структура роботи є цілісною й завершується акцентуванням на основних результатах дослідження
2 бали	Матеріал загалом відповідає темі дослідження, однак містить окремі елементи інформації, що не повністю узгоджуються з її змістом	Частина висновків сформульована недостатньо чітко або потребує додаткового обґрунтування	У роботі виділено декілька ключових положень, проте вони є надмірно насиченими інформацією або подані без належного структурування	Виклад матеріалу має окремі порушення логічної послідовності, що впливає на цілісність сприйняття теми
1 бал	Зміст роботи лише частково або опосередковано пов'язаний з темою дослідження	Висновки є поверховими, логічно неузгодженими або недостатньо обґрунтованими	Ключові положення подані неповно; відсутня необхідна інформація для аргументованого формулювання висновків	Структура роботи є фрагментарною, виклад матеріалу непослідовний та ускладнює розуміння теми

9.4 Особливості набору балів за видами навчальної діяльності здобувача для кожної форми підсумкового (семестрового) контролю.

I семестр

Розподіл балів за темами занять для заліку

	Поточне оцінювання та самостійна робота																				ПТ*	ДБ*
	Модуль 1								Модуль 2						Модуль 3							
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	3.1	3.2	3.3	3.4	3.5	3.6		
	3	6	3	6	6	3	3	8	6	3	3	6	3	8	3	6	6	3	3	8	96	4
	Розподіл балів за видами діяльності																					
УО	3		3			3	3			3	3		3		3			3	3		30	

П,Р		4		4	4				4			4				4	4				28	
З		2		2	2				2			2				2	2				14	
Т								8							8					8	24	
	38 балів							29 балів					29 балів									
Загальна рейтингова оцінка																					100	

Умовні позначення і скорочення, що використовуються в таблиці:

ДБ – додаткові бали

ПТ – підсумок по темам та СР

УО – усне опитування на практичному занятті

Р – написання реферату

П – створення презентації

З – захист презентації, реферату на практичному занятті

Т – проведення тестового опитування

Розподіл балів за видами діяльності

І семестр

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за семестр	Форма контролю
Усне опитування на практичних заняттях	3	10	30	Залік
Підготовка презентацій, рефератів	4	7	28	
Захист рефератів, презентацій на практичних заняттях	2	7	14	
Тестування	8	3	24	
Додаткові бали за участь в студентських конференціях, круглих столах, тощо	4	1	4	
Разом			100	
Розрахунок балу за залік :30+28+14+24+4 = 100				

II семестр

Розподіл балів за темами занять для екзамену

Поточне оцінювання та самостійна робота																		
Модуль 4								Модуль 5							ПТ	ДБ*	Е*	
4.1	4.2	4.3	4.4	4.5	4.6	4.7	5.1	5.2	5.3	5.4	5.5	5.6	5.7					
2	2	5	2	7	2	6	2	7	5	2	7	2	6	57	3	40		
Розподіл балів за видами діяльності																		
УО	2	2		2	2	2		2	2		2	2	2					
П,Р			3		3				3	3		3						

З			2		2				2	2		2				
Т							6							6		
	26 балів						31 балів						57	3	40	
	Загальна рейтингова оцінка											100				

Умовні позначення і скорочення, що використовуються в таблиці:

ДБ – додаткові бали

ПТ – підсумок по темам та СР

УО – усне опитування на практичному занятті

Р – написання реферату

П – створення презентації

З – захист презентації, реферату на практичному занятті

Т – проведення тестового опитування

Розподіл балів за видами діяльності

II семестр

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за семестр	Форма контролю
Відповіді на практичних заняттях	2	10	20	Екзамен
Підготовка презентацій, рефератів	3	5	15	
Захист рефератів, презентацій на практичних заняттях	2	5	10	
Тестування	6	2	12	
Додаткові бали за участь в студентських конференціях, круглих столах, тощо	3	1	3	
Разом			60	40

Критерії оцінювання екзамену

Оцінювання екзаменаційної відповіді з дисципліни «Анатомія та фізіологія людини» здійснюється з урахуванням повноти, правильності та логічності викладу навчального матеріалу, рівня сформованості фахових знань і вміння застосовувати їх для аналізу анатомо-фізіологічних процесів.

Під час оцінювання екзаменаційної відповіді враховуються такі основні критерії:

- повнота розкриття змісту екзаменаційного питання відповідно до програми навчальної дисципліни;
- коректність використання анатомічної та фізіологічної термінології;
- логічність, послідовність і структурованість відповіді;
- здатність пояснювати взаємозв'язки між будовою органів і систем та їх функціями;
- вміння узагальнювати навчальний матеріал, формулювати обґрунтовані висновки;
- аргументованість відповідей на додаткові та уточнювальні запитання екзаменатора;

– відсутність грубих фактологічних помилок і суттєвих неточностей.

Високий рівень екзаменаційної відповіді передбачає глибоке розуміння навчального матеріалу, системне бачення анатомо-фізіологічних процесів і здатність застосовувати теоретичні знання у професійному контексті. Середній рівень характеризується правильним, але неповним або недостатньо аргументованим викладом матеріалу. Низький рівень відповіді визначається фрагментарними знаннями, порушенням логіки викладу та наявністю істотних помилок.

40–35 балів – здобувач вищої освіти повною мірою володіє навчальним матеріалом, упевнено, логічно та аргументовано його викладає, глибоко й всебічно розкриває зміст поставленого завдання, демонструє сформовані знання та вміння і здатність застосовувати їх для розв’язання практичних завдань.

34–25 балів – здобувач вищої освіти в достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно та послідовно його викладає, однак пояснення є недостатньо аргументованими або потребують додаткового обґрунтування.

24–10 балів – здобувач вищої освіти загалом орієнтується в навчальному матеріалі, проте не демонструє належної глибини знань, недостатньо спирається на відповідну навчальну літературу; у відповіді наявні суттєві неточності, відсутня здатність аргументовано відстоювати власну позицію під час розв’язання практичних завдань.

9 балів і менше – здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом частково; відповідь має фрагментарний і поверховий характер, зміст поставлених питань розкрито неповно; допущені суттєві помилки у викладі матеріалу та в застосуванні теоретичних знань для розв’язання практичних завдань.

9.5 Шкала оцінювання результатів підсумкового контролю, що використовується в Університеті

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за національною шкалою		Значення оцінки
		для екзамену	для заліку	
A	90 - 100 балів	«відмінно»/ «excellent»	«зараховано»/«passed»	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками

B	80 - 89 балів	«добре»/ «good»		Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 - 79 балів			Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 - 74 балів			Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 - 68 балів	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)		
FX	30-59 балів	«незадовільно»/ «unsatisfactory» (з можливістю повторного складання)	«не за- раховано» / «failed»	Незадовільно - потрібно додатково працювати для отримання позитивної оцінки
F	1-29 балів	«незадовільно»/ «unsatisfactory» (з обов'язковим повторним курсом)		Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням курсу

10 Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. І. Прибитько, О. Подпалова, Є. Решетник, Р. Мневець, О. Ковальчук Scientific student groups as an effective component of modern medical education. Medical physics – the current status, problems, the way of development. Innovation technologies. 2025. С. 68-73. DOI: 10.17721/3041-1491/2024.11-07
2. Кочмарь М.Ю., Головацький А.С., Попович Ф.А., Валько О.О., Росола Т.Ф., Головінська Л.К., Калинюк І.Г. Збірник тестових завдань з анатомії людини для підсумкового та поточного контролю знань студентів медичного та стоматологічного факультетів за системою «Крок-1» – Ужгород: УжНУ, 2021.
3. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Фізіологія людини» / Укладач: Русин Л.П. Ужгород: ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2021. 67 с.
4. Фізіологія За ред. В.Г.Шевчука: навч. посібник / В. Г. Шевчук. Вінниця: Нова книга, 2018. 448 с.
5. Фізіологія. За ред. І.М.Карвацького. Навчальний посібник до практичних занять і самостійної роботи студентів. 2 том. Київ: Фенікс, 2019.
6. Черкасов В. Г., Кравчук С. Ю. *Анатомія людини : підручник* / В. Г. Черкасов, С. Ю. Кравчук. — Вінниця : Нова книга, 2023. — 640 с. — ISBN 978-966-382-951-7

Додаткова література

1. Анатомія людини. Том 1 : навчальний посібник / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов та ін. — Вінниця : Нова книга, 2023. — 680 с. (перший том курсу, що охоплює загальну анатомію). ІРБІС НБУВ
2. Анатомія людини. Том 2 : навчальний посібник / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов та ін. — Вінниця : Нова книга, 2023. — 700 с. (частина курсу з внутрішніми органами і системами).

Інформаційні ресурси.

1. British Medical Journal (BMJ) : офіц. сайт / British Medical Journal. — Режим доступу : <https://cds.bmj.com/uk-ua/>
2. Cochrane Collaboration Library : Відкриті навчальні матеріали / Cochrane Library. — Режим доступу : <https://www.cochranelibrary.com/cdsr/reviews/topics>
3. Health Evidence Centre : офіц. сайт. — Режим доступу : <http://www.cche.net/userguides/main.asp>
4. HealthScienceCenter Library, University of Florida : PubMed2. — Режим доступу : <http://www.library.health.ufl.edu/pubmed/PubMed2/>
5. Medical Center SUNY Downstate, Medical Library Brooklyn : EBM 2 Contents. — Режим доступу : <http://library.downstate.edu/EBM2/contents.htm>

6. Анатомія та фізіологія людини : електронний підручник / за ред. авторів [електронне видання]. — Онлайн-ресурс. Доступ: ресурс містить структурований академічний виклад усіх основних тем дисципліни.
Режим доступу:
https://cloud.nvmk.org.ua/ebook/1553?utm_source=chatgpt.com
7. Оксфордський центр доказової медицини (ДМ) : офіц. сайт / Oxford Centre for Evidence-Based Medicine. — Режим доступу : <http://www.cebm.net/>